

Universitair Medisch Centrum Groningen

KNO / CSK

De mythe van het vroege leren

Prof.dr Sieneke Goorhuis-Brouwer

Orthopedagoog/spraakpatholoog

UMCG

Peuters en kleuters aan de top van de leerfabriek

- goed maken wat later fout gaat
- de wereld op zijn kop gezien vanuit de ontwikkelingspsychologie en pedagogiek
 - Kleuters – ontwikkelen van competenties
 - Pubers - strategisch en programmatisch leren
- producten voor de kenniseconomie

Treurige ontwikkeling voor kinderen en leerkrachten

- Sinds één jaar moeten wij een training volgen om een voorschool te worden. Ik moet nu een programma uit een boekje volgen. Mijn eigen creativiteit gaat verloren.
- Bovendien kan ik nu onvoldoende aandacht geven aan de kinderboekenweek, dierendag, herfst en ga zo maar door.
- Voormalige DDR praktijken?

Het maakbare kind?

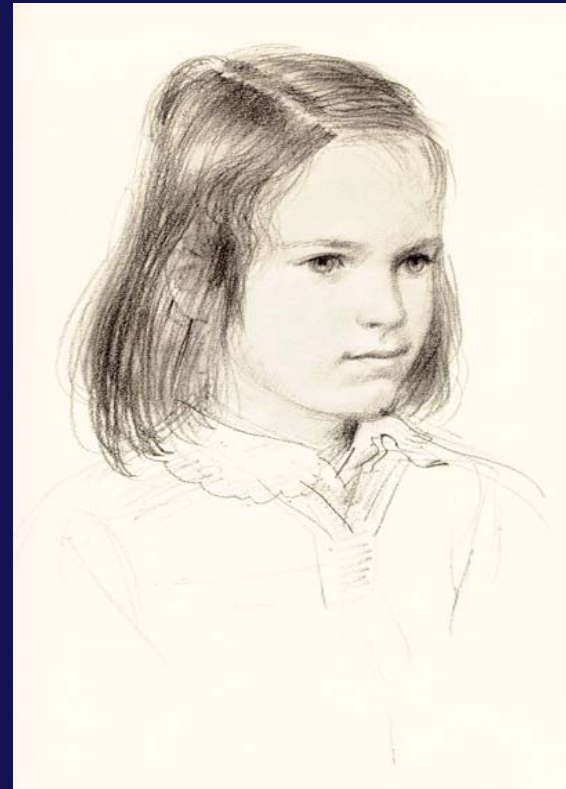
- Jij mag zijn zoals je bent
- Om te worden wie je bent,
- Maar nog niet kunt zijn;
- En je mag het worden
- Op jouw manier
- In jouw tijd.

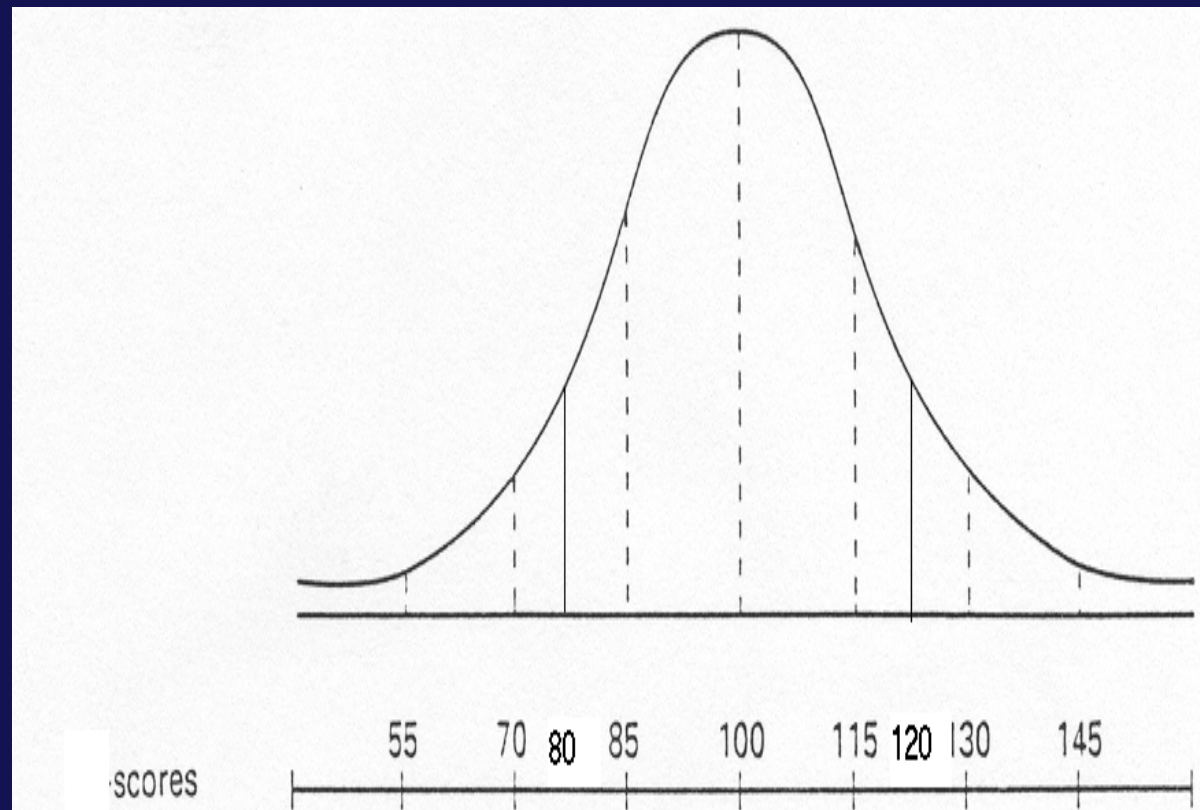
Floortje

- Groep 1 speels, snel klaar
 - Doubleren?
- Groep 2 flodderig
 - Extra aandacht + logopedie
- Groep 3 lezen en schrijven
 - RT + fysiotherapie
- Groep 4 verhaalsommen
 - Logopedie

Groep 5: 'Laat maar, ik kan het toch niet'

- Testscores
- 72-94
- $M = 85$
- Doubleren?

Kinderen kan je niet maken wel breken.

- Vroege emotionele en sociale ervaringen
- Neurale neerslag in het limbische systeem
- Bepalend voor de persoonsvorming

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Achterstand
- Verkeerd milieu
- Niet goed genoeg
- Extra aandacht
- Onzekere , faalangstige mensen.

Groep 1 en 2

- Zelfvertrouwen ontwikkelen
- Houvast in de omgang en bevestiging
- Kleuters ontwikkelen zich dan tot leerlingen

Ontogenese (ontwikkeling volgens een vast patroon)

- Kruipen – lopen
- Brabbelen - spreken
- Spelen - leren
- Voorwaarden scheppen tot ontwikkeling

Vijf eeuwen opvoeden in Nederland, Bakker, Noordman en Rietveld, 2006

- De natuur overhaast zich niet: de vogel werpt eieren niet in het vuur om ze snel uit te broeden (Comenius)
- Bij de kleuters staat spelend leren en voorlezen voorop (Fénélon)
- We zoeken altijd de volwassenen in het kind, zonder te bedenken wat een mens is voor hij volwassen wordt. (Rousseau)
- De jonge mens wordt gezien als een klomp klei, waaruit men kneden kan wat men wil (Fröbel)

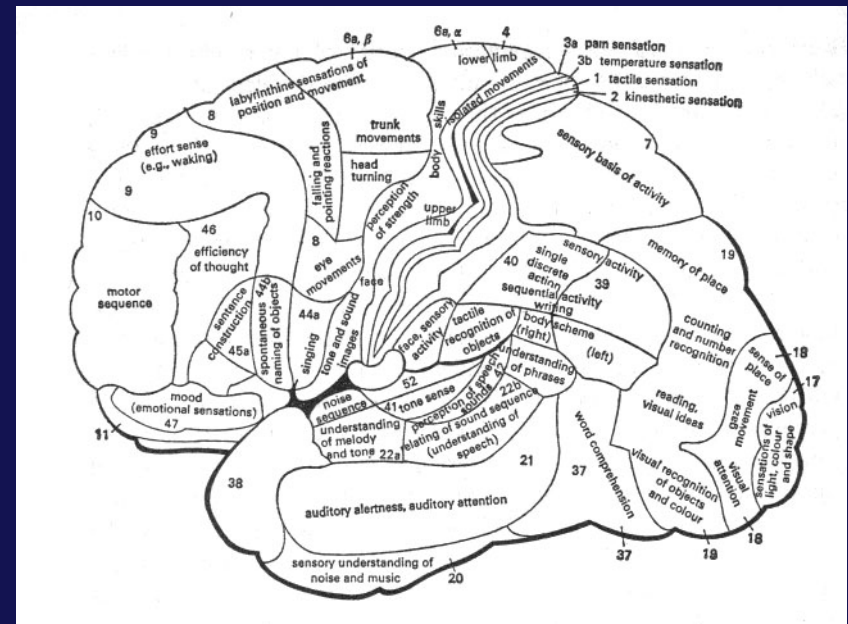
Nature and Nurture

- Führen und Wachsenlassen
- Aansluiten bij de innerlijke groei van personen in wording
- Sociaal-emotionele ontwikkeling belangrijker dan leerprestaties

Opbouw neurologisch netwerk

- **Deels algemeen** –
 - mijlpalen in motorische en taalontwikkeling
- **Deels specifiek** –
 - een of tweetalig waarden/normen

Spreiding in het bereiken van mijlpalen

- Omrollen
3 – 7 maanden
- Lopen
10 – 20 maanden
- Eerste woordjes
9 - 18 maanden

Taalontwikkeling

- Bloemenwaterzeef
- Monden
- Heb jij die gebroekt?
- Jij hebt een foute mond
- Doe je hoofd eens open.

Taalontwikkeling centraal

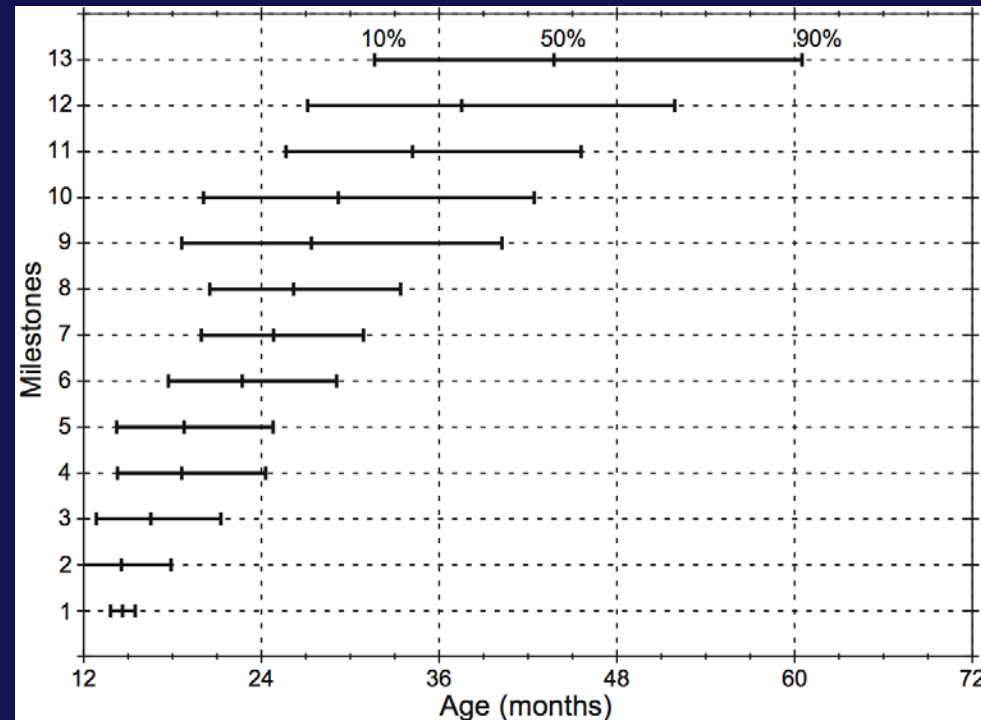
- Hoe vroeger, hoe beter.
- Peutertoets
- VVE

Normale taalontwikkeling

- **Gezonde kinderen**
goed gehoor, goede mentale ontwikkeling, goede medische status.

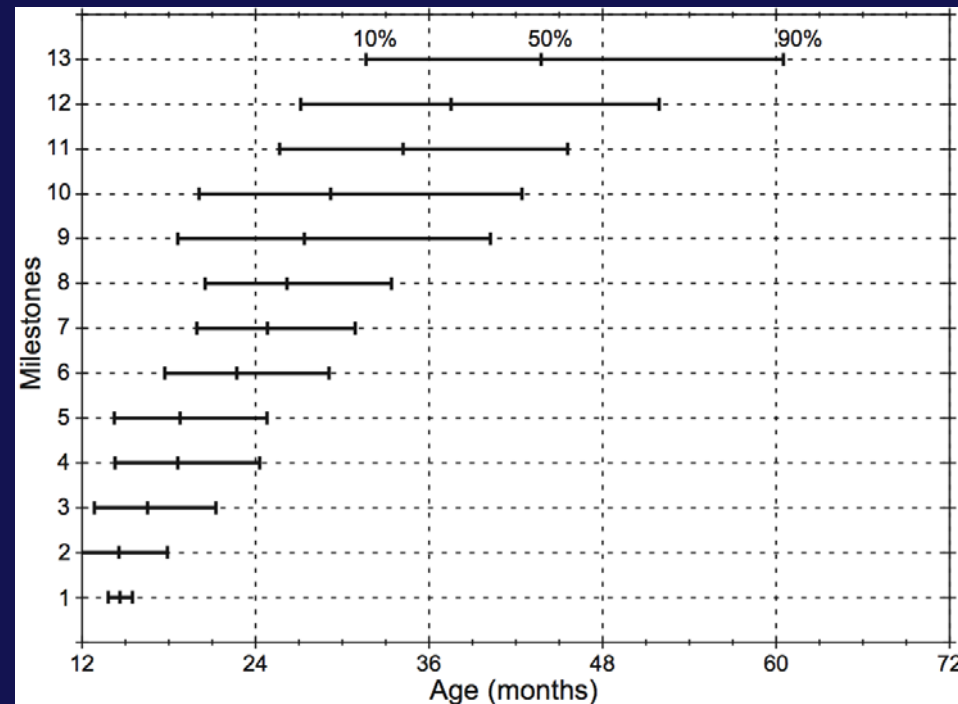
Groninger Diagnostische Spreeknormen

• brabbelen ; enkele woordjes	12-18 maanden
• 1- woorduitingen	18-24 maanden
• 2- woorduitingen	2;0 - 2;6 jaar
• 2- en 3 woorduitingen	2;6 - 3;0 jaar
• 3 tot 5 woorduitingen; 50%	3;0 - 3;6 jaar
• > 5 woorduitingen; 75%	3;6 - 4;6 jaar
• enkelvoudige zinnen; > 75%	4;6 - 5;6 jaar
• samengestelde zinnen; 90%	> 5;6 jaar

Spreading

- Genetische aanleg om taal te leren
- Taalinput
 - ondergestimuleerde kinderen
- Effecten van VVE
 - Niet anders dan de “gewone” aanpak: voorlezen, rijmen, zingen

Geletterdheid

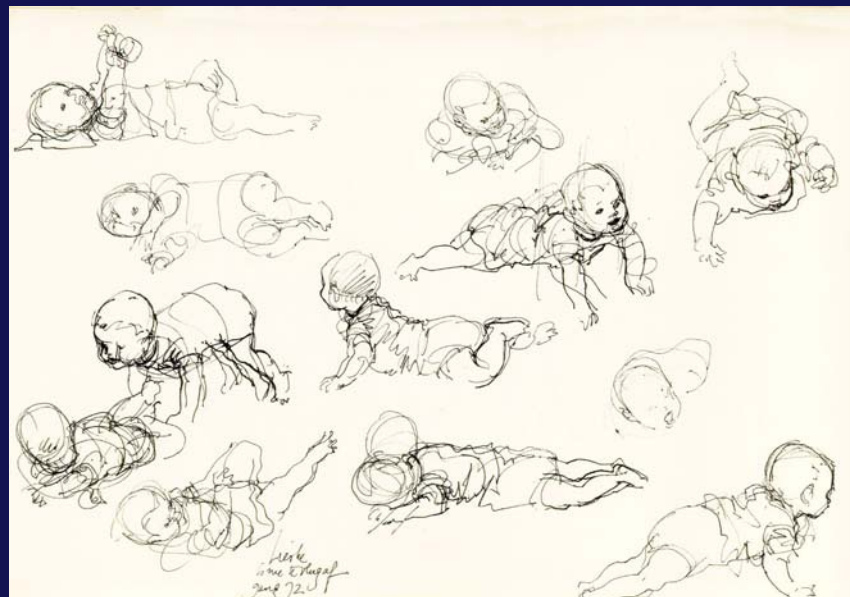
- Taalverwerving, lezen, schrijven en spellen
- “Ook in Nederland komen veel kinderen van de basisschool die slecht lezen en schrijven, Door jonge kinderen regelmatig voor te lezen kan dit worden voorkomen”.

De doorgaande leerlijn: 0 – 1 jaar

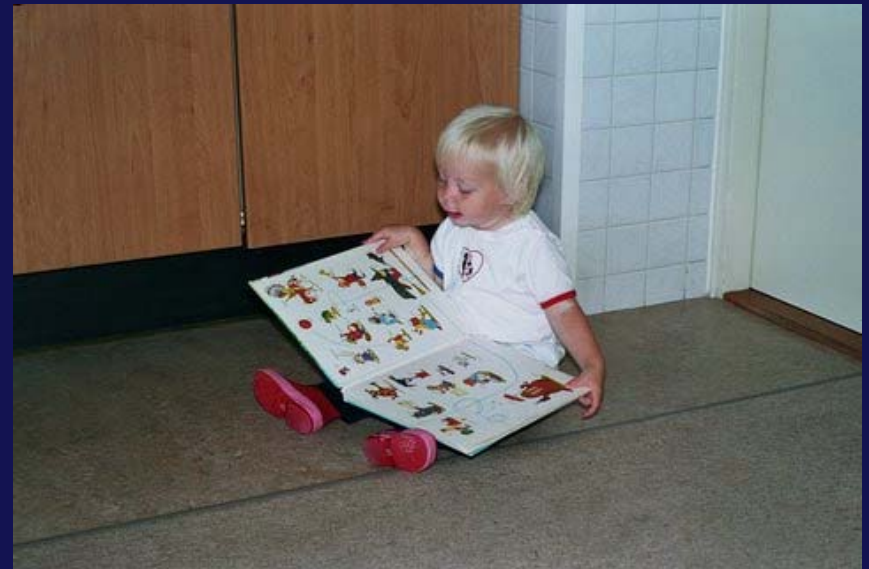
- Communicatie door kijken, lachen en vocaliseren
- Luisteren, liedjes zingen, benoemen

De doorgaande leerlijn: 1-2;6 jaar

- Woordenschatontwikkeling
- Benoemen, aanwijzen, vertellen.
- Eenvoudige prentenboeken.

Doorgaande leerlijn: 2;6 – 3;6 jaar

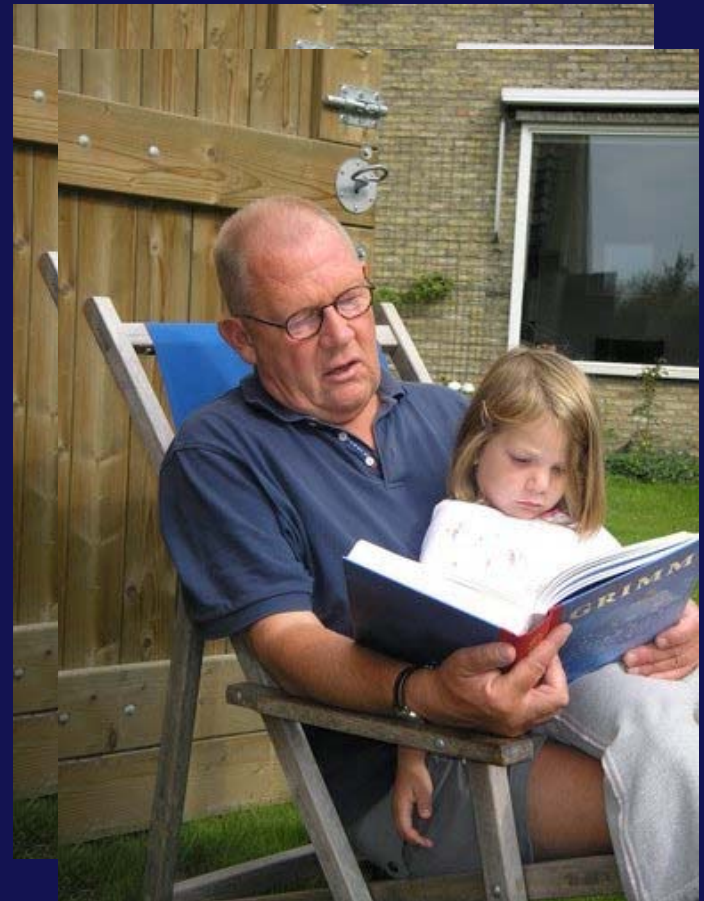
- Start literaire beleving
- Eén boekje moet vaak voorgelezen worden

Doorgaande leerlijn: 3;6 – 6 jaar

- Rijmen, zingen
- Voorlezen, vertellen
- “Ik wil geen woordjes, ik wil een verhaal!”

Doorgaande leerlijn: > 6 jaar- formele taaloperaties

- Lezen
- Spell
- Reflectie op taalgebruik
- Alle drie gebaseerd op het drijfvermogen dat in de eerste zes jaar wordt opgebouwd.

Toetsen in groep 1 en 2

- Doet afbreuk aan de spontane ontwikkeling
- Subsidiegevers willen rendement zien.
- 35% van de kinderen in de knel

VVE- methoden

- Voor leerkrachten, niet voor kinderen
- Schat aan waardevol didactisch materiaal
- Met deze kennis kijken naar kinderen en daarop aansluiten
- VVE gelden: Groepsverkleining en scholing van leidsters

